

EMAS BILTEN Br.1

Razvoj pilot projekta za jačanje kapaciteta za implementaciju EMAS-a

Septembar 2006

Uvod u EMAS projekat

Pilot projekat za jačanje kapaciteta za implementaciju EMAS-a (*Environmental Management and Audit Scheme – Sistem upravljanja zaštitom životne sredine i shema provere*) predstavlja jednu od najvažnijih komponenti ECBP 2003 projekta (Projekat za jačanje kapaciteta iz oblasti zaštite životne sredine). Projekat je finansiran od strane EU preko Evropske agencije za rekonstrukciju (EAR). Realizacija EMAS pilot projekta je planirana za period: jul 2006 - april 2007.

Za poslednju nedelju avgusta 2006, planirani su, i uspešno sprovedeni, prvi sastanci projektnog tima, korisnika i predstavnika glavnih stakeholdera. Na sastancima i tokom diskusije, sakupljene su informacije i mišljenja o stanju razvoja EMS/EMAS u Srbiji, kao i informacije i predlozi vezano za dalje uključivanje ostalih učesnika (stakeholdera).

Glavni cilj projekta je podrška dobrovoljnoj inicijativi osmišljenoj da poboljša učinak kompanija u pogledu zaštite životne sredine.

Glavni zadaci projekta su:

- Organizovanje radionica u cilju analize postojećeg stanja institucionalne postavke, kao i situacije u pogledu ISO 14001 implementacije (akreditaciono telo, sertifikacione organizacije) u Srbiji;
- Razvoj postojećeg inventara; podrška u pripremi akcionog plana za EMAS implementaciju.

Glavne aktivnosti projekta su:

- Kompletiranje liste glavnih stakeholdera (institucija-učesnika) u EMAS pilot projektu;
- Organizovanje serije sastanaka i radionica u cilju što potpunijeg sagledavanja postojećeg

stanja u Srbiji, u pogledu ISO 14001 implementacije kao i u pogledu relevantne institucionalne osnove;

- Prezentacija prvih nacrti zaključaka svim učesnicima i brainstorming analiza;
- Bazirano na oceni institucionalne postavke, sprovođenje GAP analize u cilju ocene stanja i utvrđivanja razlike između postojećeg stanja zakonske regulative i administrativnog sistema u Srbiji i zahteva EU (vezano za sisteme upravljanja zaštitom životne sredine);
- Saradnja konsultanata i Uprave za zaštitu životne sredine na pripremi akcionog plana za implementaciju EMAS-a;
- Prezentacija akcionog plana za implementaciju EMAS-a.

Očekivani rezultati projekta uključuju:

- Akcioni plan za predstavljanje i dalju implementaciju EMAS-a;
- Organizovanje serije sastanaka, radionica i prezentacija, kao i distribuciju pratećeg materijala (inicijalna serija sastanaka, nacrti prvih zaključaka, finalna prezentacija i sl).

Prvi sastanci sa odabranim stakeholderima (predstavnicima relevantnih institucija)

Bazirano na prethodnoj pripremi i izboru institucija (stakeholdera) koje su ocenjene kao relevantne za pitanja EMAS-a, 29-30. avgusta, 2006. godine, održana je prva serija uvodnih sastanaka (intervjua) u prostorijama Uprave za

zaštitu životne sredine (Dr. Ivana Ribara br. 91, Novi Beograd).

Svim sastancima (intervjuima) prisustvovali su predstavnici Ministarstva nauke i zaštite

EMAS Pilot Projekat – Srbija

životne sredine, Uprava za zaštitu životne sredine:

- Biljana Vasković, šef odeljenja za održivi razvoj
- Jelena Tesla, savetnik
- Sava Sladić, savetnik
- Liljana Veljković, stručni saradnik, Odeljenje za Evropske integracije

Svi sastanci su vođeni od strane EMAS projektnog tima u sastavu: Zdeněk Suchánek (DHV EMAS ekspert) i Dragana Petrović (lokalni EMAS ekspert). Gospođa Dobrila Simić (ECBP ekspert) je učestvovala u organizaciji sastanaka kao i u delu predstavljanja ECBP-EMAS projekta.

Intervjui su vođeni u skladu sa ranije pripremljenom Agendom i Upitnikom. Akcentat je bio na što većem učešću stakeholdera u aktivnoj diskusiji, koja je pratila struktuiranu listu pitanja (uz fleksibilno prilagođavanje pitanja svakom učesniku pojedinačno i samom toku diskusije).

Sastanak sa predstavnicima Instituta za standardizaciju Srbije

Sastanak sa predstavnicima Privredne komore Srbije

Prva grupna EMAS radionica, održana 01. septembra 2006. godine

Nakon uspešno obavljene prve, inicijalne faze EMAS pilot projekta i serije pojedinačnih sastanaka sa predstavnicima odabranih institucija, usledila je naredna faza projekta tokom koje je realizovana grupna radionica. U toku grupne EMAS radionice, objedinjeni su zaključci (sa sastanaka održanih sa pojedinačnim predstavnicima relevantnih stakeholdera), kroz SWOT analizu, gde su odvojeno posmatrane **prednosti**, **slabe strane**, **šanse** i **moгуće pretnje implementaciji EMAS-a**. Objedinjeni zaključci su još jednom diskutovani sa predstavnicima institucija (stakeholderima), i identifikovani su dodatni predlozi koji su uključeni u SWOT analizu.

SWOT analiza

Strengths (Prednosti)

- Institut za standardizaciju Srbije (ISS) pokriva sve osnovne zahteve vezano za prevod i pripremu standarda iz serije ISO 14000 standarda.
- Komitet TC207 (lokalni) u okviru ISS u svom sastavu ima članove iz relevantnih organizacija učesnica (uključujući Privrednu komoru Srbije)
- Pozitivna činjenica da je oformljena SEPA (Agencija za zaštitu životne sredine)
- Evrocet je zainteresovan da bude EMAS verifikator
- Evrocet je akreditovana sertifikaciona organizacija za standard ISO 14001:2004

- Evrocert organizuje seminare koji služe za razmenu iskustava i informacija
- Veoma dobra osnova i potreba da se Privredna komora Srbije aktivno uključi u projekat implementacije EMAS-a. PKS ima posebno odeljenje koje se bavi pitanjima vezanim za zaštitu životne sredine i održivi razvoj.
- PKS pod sobom okuplja veliki broj organizacija (svi sektori, asocijacije različitih sektora, obavezno članstvo.) i samim tim je veoma važna u podizanju nivoa znanja i svesti svojih članica (srpskih kompanija) o pitanjima EMAS-a.
- JUAT/ Akreditaciono telo Srbije je dobro informisano o EMAS-u
- Privredna komora Beograda u velikoj meri organizuje edukacije i širenje informacija vezano za različita pitanja, uključujući tu i pitanja vezana za zaštitu životne sredine. Veliki broj informacija publikuje se na web stranicama Privredne komore Beograda.
- Dobro razvijeno tržište konsultantskih organizacija, veliki broj konsultantskih organizacija
- Poznavanje pitanja zaštite životne sredine uključujući i EMS je na dovoljnom nivou

Weaknesses (Slabe strane)

- Javnost nije mnogo upoznata sa EMAS-om, potrebno je da se informacije prošire u cilju promocije EMAS-a, podizanje nivoa svesti.
- Nedostatak odgovarajuće zakonske regulative (nedostatak definisanih procedura i pravila oko nadležnosti i sl.). Postoji potreba da se jedan deo zakonskih/podzakonskih dokumenata izmeni. Zakon o zaštiti životne sredine mogao bi biti određeniji, sa šemom za EMAS akreditaciju i precizno definisanim nadležnostima.
- Nejasna pozicija JUAT/Akreditacionog tela Srbije
- Nedovoljna obuka
- Nedostaje zvanični prevod nacionalne regulative na engleski i EU dokumenata na srpski jezik
- Nisu ustanovljene potrebne obuke i obrazovanje za buduće EMAS verifikatore
- Nepostojanje EMAS programa
- Visoka cena implementacije/sertifikacije/verifikacije EMS/EMAS

Opportunities (Šanse)

- Srbija (Institut za standardizaciju Srbije) će biti organizator godišnjeg zasedanja međunarodnog TC207 u toku 2008. godine.
- SEPA je spremna da se aktivira po pitanju svih potrebnih obaveza vezanih za bazu podataka i informacija potrebnih za podršku EMAS/EMS
- SEPA bi volela da bude uključena u EMAS projekat
- EMAS/EMS je uglavnom povezan sa stranim kompanijama u Srbiji, te kompanije mogu se iskoristiti kao EMAS promoteri; za dalji razvoj postoji potreba za baziranjem na zakonskoj regulativi
- Širenje informacija-najvažnije za dalji uspeh EMAS implementacije
- Potreba za jasnim definisanjem konsultantskog sektora
- Dalji razvoj-potreba finansijske podrške kompanijama
- PKS vodi registar – bazu podataka o kompanijama koje imaju sertifikovan neki od menadžment sistema (QMS/EMS), konsultantskim organizacijama i sertifikacionim kućama. Ovaj registar je jedinstven na nacionalnom nivou i može se vrlo dobro iskoristiti za dalji razvoj EMAS-a
- JUAT/Akreditaciono telo Srbije je spremno za punopravno članstvo u EA(?)
- Privredna komora Beograda je zainteresovana za aktivno učešće u EMS/EMAS programu
- PR, web stranice itd., uticaj na Nevladine organizacije
- Mediji mogu poslužiti za dalju promociju EMS/EMAS
- Strategija komunikacije za EMAS Akcioni plan (EMAS Program)
- Fondovi za podršku EMAS-u (Fond za zaštitu životne sredine, drugi fondovi)

Threats (Pretnje)

- Nedovoljan kadrovski kapacitet za EMAS u okviru SEPA
- Evrocert je zadovoljan sa trenutnim razvojem EMS-a i poslova u oblasti sertifikacije
- Odbojnost kompanija prema EMS/EMAS
- Dobro upravljanje vremenom i planiranje – početi što je pre moguće, jer u protivnom...
- Koordinacija sa svim učesnicima (stakeholderima)

Identifikacija zainteresovanih strana (stakeholdera) za dalje uključivanje u EMAS projekat

U cilju detaljne diskusije o uključanju svih značajnih stakeholdera za dalju komunikaciju i izradu nacrtu EMAS akcionog plana, u okviru prve radionice, obavljena je tzv. "igra glasanja". Igra glasanja sastojala se iz dve serije glasanja i rangiranja stakeholdera koje je potrebno uključiti u daljem odvijanju EMAS projekta. U toku igre glasanja, identifikovano je nekoliko grupa stakeholdera (tabela 1).

EMAS Pilot Projekat – Srbija

Tabela 1 Finalni predlog grupa institucija/zainteresovanih strana (stakeholdera)

Br.	Grupa institucija / zainteresovanih strana (stakeholdera)
Prva ključna grupa (Grupa koju u svakom slučaju treba uključiti u dalju implementaciju EMAS-a, za podizanje nivoa svesti, obuku, razumevanje pitanja EMAS-a i dr.)	
A	Obrazovne institucije (Univerziteti, profesionalno obrazovanje)
	Inspekcija za zaštitu životne sredine
	Kompanije (industrija, usluge)
Druga grupa – kandidati za EMAS odbor (trebalo bi ih uključiti u EMAS odbor, za komentare predloga, uključiti ih u programe podrške implementacije EMAS-a, širenje informacija, radionice, seminare, konferencije)	
B	Konsultantske organizacije(konsultanti)
	Opštine / lokalna administracija
	Mediji
	Finansijske institucije i osiguravajuća društva
	Obrazovne institucije (opšte obrazovanje uključujući i predškolsko)
	Nevladine organizacije
	Sertifikacione kuće
Organizacije potrošača	
Treća grupa institucija/zainteresovanih strana koje je potrebno uključiti u specijalnim slučajevima i za zajedničke akcije (konferencije, širenje informacija)	
C	Političke organizacije
	Udruženja inženjera, savez inženjera (konsultanti)
	Sindikati

Razvoj ocene institucionalne postavke i izrada GAP analize

Aktivnosti koje su planirane za sledećih nekoliko nedelja (do kraja oktobra 2006. godine) uključuju:

- Razradu strukture i sadržaja ocene institucionalne postavke;
- Kompletiranje podataka o institucijama (stakeholderima);
- Dostavljanje institucijama (stakeholderima) plana budućih aktivnosti (novembarska radionica, obuka, februarska radionica);

- Uključivanje Komunikacionog plana u EMAS Akcioni plan;
- Priprema kratkog upitnika za sledeću radionicu;
- Angažovanje pravnika za pitanja zaštite životne sredine i njegovo uključivanje u izradu GAP analize koja obuhvata pitanja EMAS-a i mesto EMAS-a u nacionalnoj zakonskoj regulativi;
- Izrada nacrtu strukture Gap analize; i
- Izrada nacrtu ocene institucionalne postavke.

Konzorcijum:

DHV (Holandija)

ERM (Velika Britanija)

CEEN (Austrija)

Fideco (Srbija)

Menadžment ECBP 2003 Projekta

Direktor projekta: Theo Henckens, DHV
Vođa projekta: Winfried Pietersen, DHV
Kordinator projekta: Paul van Ruiten, DHV

Projektni tim EMAS Pilot projekta

EU i lokalni eksperti za jačanje EMAS kapaciteta
Zdeněk Suchánek DHV
Dragana Petrović Lokalni EMAS Ekspert
Dobriša Simić Ekspert za jačanje kapaciteta

©Newsletter of the Serbian EMAS Pilot Project

Izdavači: Zdeněk Suchánek, Dragana Petrović

